

meg. Át kellett esnünk a tűzpróbán, az első rendezvényen. Ha kong a terem és csak néhány vendég csoportosul a büféasztal körül, ez nem áltathat azzal, hogy sikerrel jártunk, képes még a lelkesedésünket is elvenni, mi több lelki mélypontra süllyeszteni bennünket. Ha viszont szép számú érdeklődő ül velünk szemben, akkor már csak rajtunk áll, tudunk-e bensőséges hangulatot kialakítani, amiben a gondolatok varázsa mindenkit megérint, körbefon és hazáig kísér.

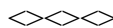
Az első budaörsi rendezvény előtt legrosszabb rémálmaink jöttek elő, s mint a ravasz kereskedők, egyfolytában azon gondolkoztunk, mivel tudnánk még csábítóbbá tenni a portékát: az április 12-én nyíló Örmény Történelmi Kiállítást. Remegve néztük az óránkat a megnyitó előtti percekben, győzködve magunkat, hogy korán van még, mindenki később érkezik... De jöttek! Helyi magyarörmény közösségünk megadta nekünk az esélyt, hogy megmutassuk, mit tudunk adni neki. Pontosan tudjuk, hogy ezernyi más helyen lehettek volna, de a mi ügyünket választották. Mire a megnyitó műsora véget ért, az is világossá vált előttünk, hogy nem kell kufárkodva megtoldani azt, amik vagyunk. Nem hamis elvárásokkal jöttek hozzánk, hanem azért, hogy életükben egy óra erejéig helyet biztosítsanak származástudatuknak, felélesszék, s ezáltal egy időre újra konzerválják legbelül őrzött, néha kicsit elfeledett történelmi és kulturális múltjukat.

A megnyitó beszéddel *dr. Issekutz Sarolta* - akinek nagy része volt magának a kiállításnak létrejöttében is - szónoki egyszerűséggel és határozottsággal hozta létre az első hidat köztünk és vendégeink között. A tűzpróba tehát sikerült. Köszönet illeti ezért segítőinket, de legfőképpen közönségünket. Ők megteremtették örmény kisebbségi önkormányzatunk létjogosultságát és presztízsét Budaörs városában. S hogy mindez nemcsak egyszeri szerencse volt, bizonyítja az április 23-án tartott genocídiumi megemlékezés, melyet még a kiállításnál is többen tiszteltek meg. A műsor mellett a legnagyobb sikert az ünnepséget záró fogadás eredeti örmény ételei aratták *dr. Keszy-Harmath Péterné* képviselőtársunk csodálatos főzőtudománya jóvoltából. (A recepteket már sokszorosítjuk, s legközelebbi rendezvényünkön az ételek mellett ezeket is megtalálják.)

Ez nem csábítás, egyszerű ígéret!

Bona E. Ágnes

Budaörsi Örmény Kisebbségi Önkormányzat

Lectori salutem!

avagy: szavak értéke

A szépeplékű, latin köszöntéssel többnyire régebbi könyvekben, folyóiratok beköszöntőjében találkozunk.

Lectori salutem! Üdvözet az Olvasónak!

Olvasok. (Olyan ez, mint az alkoholizmus: az alkoholista iszik, már nem is tudja, miért... de iszik. Iszik, bár nem szereti.)

Az olvasó pedig? ...olvas. Néha olyat, amitől megborxad. (Mint alkoholista az újabb féldecitől.) Most éppen azt olvasom, hogy romboló tevékenységet folytatok.

Hát, akkor olvassuk:

"Az országos elnök beszámolt arról, hogy az OÖÖ-t folyamatos támadások érik mind a mai napig

a Magyarországi Örmények Szövetsége és az Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesülete részéről. E romboló tevékenység megakadályozására az OÖÖ jogi képviselőjével együtt határozattervezetet dolgozott ki, amelyet ismertetett a testülettel." Nem igazán akarom tudni, hogy mi az a királycsináló MÖSz, nem tudnám szeretni a királyokat. Mellesleg utálok, hogy gondosan egymás mellett emlegetik a két szervezetet, kimondatlanul is összemosva a kettőt...

Olvasom tovább: "A képviselők többsége egyetértett azzal, hogy olyan határozatra van szükség, amely kimondja: azoktól a szervezetektől, amelyek az örménység érdekeit sértik, a testület elhatárolódik."

Örvendek a többségi határozatnak, de... Ki vagyok, és hogy lépek a képbe? Nemcsak tagja vagyok (kiírom a pontos nevet:) az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületnek, de szándékaival és megvalósított lépéseivel is egyetértek. Tehát: rombolok.

Nincs más megoldásom, minthogy folytassam a "rombolást". Ország-világ előtt bevallom: nem tudok örményül. Becsüljük meg a szavakat. Pontosan fogalmazva, sem az óörmény nyelvet nem ismerem, amelyet "*grabar*" néven emlegetnek a lingvisták, sem az úgynevezett *középörményt*, amely inkább népi eredetű és a 12-17 században használták (amiből következik, hogy Erdélybe betelepülő őseim talán ezen a nyelven beszélhettek?), sem az újörményt (az *ashabart*), amelynek körülbelül 40 dialektusa van, és alapvetően két csoportra oszlik: keleti (a mai Örményország, Grúzia, Azerbajdzsán, és észak-kelet Irán), valamint nyugati nyelvjárásokra (ez KisÁzsia és az európai örmény települések). No, persze, a nyelvészet...

Úgy tízévesen, nyögvenyelősen tanultam az orosz leckét, inkább a levegőt néztem, mint a szöszedetet, amikor édesapám rámszólt:

- Tanuld, fiam, hogy fogyjon! Később megtanultam azt a közkeletű igazságot is, hogy nincsenek csúnya, rossz nyelvek. (Legfeljebb nem egészen tiszta akaratú emberek vannak.)

Minden nyelven lehet szépet és szépen mondani.

Máig emlékszem az orosz leányra, Nagyezsdára, aki huszonöt éve egy társaságban elmondta Puskin "Falun" című versét. Mennyire másként hangzott az az orosz nyelv, mint az a másik, amit a brezsnyevektől a filmhíradókban hallottam!

Most hát olvasok, hogy fogyjon. És mániákus olvasóként elborzadok, mint alkoholista a féldecitől. Végül leteszem az OÖÖ lapjának márciusi számát és elalszom.

Álmodom. Álomban olyan magyar vagyok, aki (mondjuk 1978-ban, a Kádár-féle értelmiség-üldözés elől) Franciaországba emigrál. A törvényszerű véletlen összehoz olyanokkal, akikről kiderül, hogy 1526-ban, a mohácsi vész után menekültek el Magyarországról és hazát találtak a franciáknál. Elfranciásodtak. Az a néhány szó, ami valahogyan megmaradt a hagyományaik között, persze, ómagyar.

Ők azt mondják, "ízös", ezt nem értem. Azt mondom, "édes" - ők nem értik. Tehát inkább franciául beszélgetünk, és "ízös - édes" helyett azt mondjuk egymásnak: "douce". Közben ismételtetik: "Je suis Francois-Hongrois!"

Később, álomban a párizsi nemzetgyűlés Kisebbségi Törvényt hoz, amelyben kisebbségi jogokat biztosít azoknak, akik legalább száz éve a Szajna mentén élnek. Jogaimat okosan használva én ekkor kijelentem a közvéleménynek, hogy "aki nem tud magyarul, az nem magyar!"

Erre az én "francia-magyar" ismerőseim... honfitársaim? rokonaim? elődeim?... neheztelnek rám. (Hát persze, mert sértődősek!) Horribile dictu, rossznéven veszik, amikor kijelentem:

- A "Francois-Hongrois" nem magyar. És ne szóljon bele a dolgokba! Ott él a Rhone partján és azt sem tudja, hogy a Halászbástyát Schulek Frigyes építette!

Elhatárolódom tőlük. Hiszen merték elfelejteni évszázadok alatt őseik magyar nyelvét, amelyet Bakócz Tamás, vagy Ocskay brigadéros beszélt! Sőt, merték Nancyban, esetleg a Marseille melletti La Madrague-ben nem megtanulni a 20. századi, (karcagi, nagyvillányi, székelykeresztúri) magyar nyelvet! Hogyan is merik - még hozzá franciául! - kimondani azt, hogy ők "francia-magyarok"?

Egyáltalán, mi ez a fából vaskarika, hogy "francia-magyar"? Ez hülyeség. Én, hirtelen jött franciaországi magyar kikérem magamnak a nyelvtelen törekvést. Hiszen... soroljam?

Hogyan emlegethetik az 1526 óta francia földön élők, hogy **magyar tudattal** élnek? Hogy egyszerre franciák is, meg magyarok is? Sőt, már inkább franciák, de - úgymond - soha nem felejtik egykori magyar származásukat...? Francia nevű ősöket emlegetnek, arra büszkék, hogy a francia történelem, irodalom, politika, képzőművészet számos alakja közülük származott... Soha az ajkukon egy eredeti Szabolcska-Mihály-idézet, (ami, ugyebár ősmagyar dolog!) mindig csak Mallarmé, meg Paul Claudel! Hát "magyarok" ezek?

Álmomban, persze, őszinte is tudok lenni, és bevallom: **nem akarom** megérteni, hogy ezek a "Francois-Hongrois"-k sokszínűvé gazdagítják a monokróm nemzeti-színezetű palettákat. A "francois"-t is, az "hongotis"-t is. Rombolnak, na, ez az egyetlen, jó kifejezés! Össze kellene hívnom egy közgyűlést, amelyen elhatározom, hogy kizárom azokat, akik a (franciaországi) magyarság érdekeit sértik...

Hálistennek, fölébredek. Izzadtan, zavartan. Éjjel van, olvasni kellene valamit, hogy ismét képes legyek elaludni. Olvasni, még ha rossz is...

Végül Nagyezsdára gondolok, aki szép orosz nyelven mondta el a Puskin-verset, miközben honfitársai ideiglenesen tankokkal és rakétákkal töltötték fel Magyarországot.

Vagyis, a nyelvek... A nyelvek? Töredelmesen bevallom: valamiféle megbocsátás ébredzik bennem...

Üdvözlét az Olvasónak! Lectori salutem!

Végre nyugodtan elalszom. A folyóirat, amelyből megtudtam, hogy "romboló tevékenységet" folytatok, lecsúszik az ágyról a földre.

Maradjon ott.

dcs

